

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

PAOLO Mengozzi

prezentate la 12 februarie 2009¹(1)

Cauza C-29/08

Skatteverket

împotriva

AB SKF

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Regeringsrätten (Suedia)]

„TVA – Interpretarea articolelor 2 și 4, a articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 și a articolului 17 din A șasea directivă, precum și a articolelor 2 și 9, a articolului 135 alineatul (1) litera (f) și a articolelor 168 și 169 din Directiva 2006/112/CE – Cesiunea de către o societate mamă a acțiunilor unei filiale și a participării răsărite într-o altă societate, în vederea unei restructurări a grupului – Deductibilitatea TVA-ului achitat pentru prestările de servicii achiziționate de societatea mamă în cadrul unor operațiuni de cesiune de acțiuni”

I – Introducere

1. Prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 2 și 4, a articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 și a articolului 17 din A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare⁽²⁾, astfel cum a fost modificată, ultima dată, prin Directiva 2006/18/CE a Consiliului din 14 februarie 2006⁽³⁾ (denumită în continuare „A șasea directivă”), precum și interpretarea articolelor 2 și 9, a articolului 135 alineatul (1) litera (f) și a articolului 168 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată⁽⁴⁾.
2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Skatteverket (administrația fiscală suedeză), reclamant în acțiunea principală, pe de o parte, și societatea AB SKF (denumită în continuare „SKF”), pârât în acțiunea principală, pe de altă parte, având ca obiect o decizie de interpretare în materie fiscală⁽⁵⁾ adoptată de Skatterättsnämnden (consiliu de drept fiscal) cu privire la deductibilitatea taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”) achitate în amonte pentru prestările de servicii achiziționate de SKF în cadrul cesiunii totalității acțiunilor unei filiale (denumită în continuare „filiala”) și a participărilor răsărite într-o altă societate (denumită în continuare „societatea controlată”), în cursul unor exerciții fiscale care intră atât sub incidența celei de A șasea directive, cât și sub incidența Directivei 2006/112.

II – Cadrul juridic

A – Reglementarea comunitar?

3. Conform articolului 2 punctul 1 din A 7asea directiv?, sunt supuse TVA?ului livr?rile de bunuri ?i prest?rile de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul ??rii de c?tre o persoan? impozabil? care ac?ioneaz? ca atare.

4. Potrivit articolului 4 din A 7asea directiv?:

„(1) «Persoan? impozabil?» înseamn? orice persoan? care, în mod independent, desf??oar? în orice loc orice activitate economic? men?ionat? la alineatul (2), indiferent de scopul sau rezultatele activit??ii respective.

(2) Activit??ile economice men?ionate la alineatul (1) cuprind toate activit??ile produc?torilor, comercian?ilor sau persoanelor care presteaz? servicii, inclusiv activit??ile miniere ?i activit??ile agricole ?i activit??ile prestate în cadrul profesiunilor liberale. Exploatarea bunurilor corporale sau necorporale în scopul ob?inerii de venituri cu caracter de continuitate este de asemenea considerat? activitate economic?.

[...]” [traducere neoficial?]

5. Potrivit articolului 6 alineatul (1) al doilea paragraf prima linie?? din A 7asea directiv?, o prestare de servicii poate consta, printre altele, în cesionarea de bunuri necorporale, indiferent dac? acestea fac sau nu fac obiectul unui drept de proprietate.

6. Articolul 13 sec?iunea B litera (d) punctul 5 din A 7asea directiv? prevede c? statele membre scutesc de la plata TVA?ului „opera?iuni, inclusiv negocierea, dar exceptând gestionarea sau p?strarea, cu ac?iuni, titluri de participare, obliga?iuni ?i alte valori mobiliare [...]” [traducere neoficial?].

7. Articolul 17 prive?te na?terea ?i întinderea dreptului de deducere. Alineatele (1), (2), (3) ?i (5) ale acestui articol au urm?torul cuprins:

„(1) Dreptul de deducere ia na?tere în momentul în care taxa deductibil? devine exigibil?.

(2) În m?sura în care bunurile ?i serviciile sunt utilizate în scopul opera?iunilor taxabile ale unei persoane impozabile, persoana impozabil? are dreptul de a deduce din valoarea TVA, pe care are obliga?ia de a o pl?ti:

(a) [TVA?ul] datorat sau achitat în statul membru în cauz? pentru bunurile care îi sunt sau care urmeaz? a?i fi livrate sau pentru serviciile care îi sunt sau urmeaz? a?i fi prestate de o alt? persoan? impozabil?;

[...]

(3) Statele membre pot de asemenea acorda oric?rei persoane impozabile dreptul la deducerea sau restituirea [TVA?ului] men?ionat la alineatul (2), în m?sura în care bunurile ?i serviciile sunt utilizate în cadrul:

[...]

(c) opera?iunilor sale scutite în temeiul articolului 13 [...] B, litera (a) ?i litera (d) punctele 1-5 atunci când clientul este stabilit în afara Comunit??ii sau atunci când opera?iunile respective sunt

în legătură directă cu bunuri care urmează a fi exportate din Comunitate.

[...]

(5) În cazul bunurilor și serviciilor utilizate de o persoană impozabilă atât pentru operațiunile care dau drept de deducere prevăzute la alineatele (2) și (3), cât și pentru operațiuni care nu dau drept de deducere, deducerea este permisă numai pentru partea din [TVA] care poate fi atribuită primelor operațiuni.

[...]” [traducere neoficială]

8. Așa directivă a fost abrogată prin Directiva 2006/112. Conform articolului 413 din Directiva 2006/112, aceasta a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007.

9. Articolul 2 alineatul (1), articolul 9 alineatul (1), articolul 25 litera (a), articolul 135 alineatul (1) litera (f), articolul 168 litera (a), articolul 169 litera (c), și articolul 173 alineatul (1) din Directiva 2006/112 sunt, în esență, identice cu articolul 2 punctul 1, articolul 4 alineatele (1) și (2), articolul 6 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 și, respectiv, articolul 17 alineatul (2), alineatul (3) litera (c) și alineatul (5) primul paragraf din Așa directivă.

B – *Reglementarea națională*

10. Legea nr. 200 din 30 martie 1994 privind TVA-ul [Mervärdesskattelagen (1994:200)(6) (denumită în continuare „Legea ML”)] prevede, la capitolul 1 articolul 1, că sunt supuse TVA-ului, care este datorat trezoreriei, livrările de bunuri sau prestările de servicii impozabile efectuate pe teritoriul suedez în cadrul unei activități profesionale.

11. Capitolul 3 articolul 9 din Legea ML prevede că sunt scutite printre altele operațiunile cu valori mobiliare, precum livrarea și comerțul, în calitate de intermediar, cu acțiuni, alte titluri de participare și de creanță, indiferent dacă acestea fac sau nu fac obiectul unui drept de proprietate, și gestiunea fondurilor de investiții.

12. Capitolul 8 articolul 3 din Legea ML prevede că, în măsura în care bunurile și serviciile sunt utilizate în cadrul activității sale economice, persoana impozabilă are dreptul la deducerea TVA-ului achitat în amonte în cadrul achizițiilor sau al importurilor.

III – Situația de fapt din acțiunea principală și întrebările preliminare

13. SKF, societate pe acțiuni, este societatea mamă a unui grup industrial care își desfășoară activitatea în mai multe țări. Aceasta participă activ la gestionarea filialelor sale și le furnizează, în schimbul unei remunerații, prestări de servicii precum gestiunea, administrarea și politica comercială. Aceste prestări sunt facturate filialelor, iar SKF este supus la plata TVA-ului pentru acestea.

14. SKF intenționează să efectueze o restructurare a grupului său și, în acest sens, să cedeze activitatea filialei sale, pe care o deține integral, prin transferul integralității acțiunilor acesteia din urmă. Pe de altă parte, aceasta va ceda participarea de 26,5 % în societatea controlată, pe care o deținea anterior integral, căreia îi furniza de asemenea, în calitate de societate mamă, prestări de servicii supuse TVA-ului. Aceste cesiuni sunt efectuate în vederea obținerii de fonduri pentru finanțarea altor activități ale grupului. Pentru a realiza aceste cesiuni, SKF intenționează să recurgă la prestări de servicii în materia evaluării titlurilor, a asistenței la negociere și a consilierii juridice pentru redactarea contractelor. Aceste prestări de servicii vor fi supuse TVA-ului.

15. Pentru a obține lămuriri în legătură cu consecințele fiscale ale acestor cesiuni, SKF a

sesizat Skatterättsnämnden cu o cerere de decizie de interpretare referitoare la deductibilitatea TVA-ului achitat în amonte pentru prestările de servicii achiziționate în cadrul cesiunii acțiunilor filialei și ale societății controlate.

16. În decizia din 12 ianuarie 2007, Skatterättsnämnden a stabilit că, în cele două cazuri, SKF avea dreptul de a deduce TVA-ul achitat în amonte pentru aceste prestări de servicii. Acesta a considerat că prestările de servicii furnizate de SKF filialei și societății controlate făceau parte dintr-o activitate economică și că TVA-ul achitat pentru cheltuielile sale efectuate cu ocazia achiziționării acestor societăți era deductibil. Totodată, TVA-ul achitat pentru cheltuielile sale efectuate cu ocazia încetării acestei activități ar trebui de asemenea să fie deductibil. Faptul că activitatea societății controlate ar înceta în mod progresiv nu ar modifica în niciun fel această apreciere.

17. Skatteverket a formulat recurs împotriva acestei decizii la Regeringsrätten, susținând că TVA-ul achitat pentru prestările de servicii achiziționate nu era deductibil. La rândul său, SKF a solicitat confirmarea avizului prealabil al Skatterättsnämnden.

18. Acesta este contextul în care Regeringsrätten a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolele 2 și 4 din A șasea directivă [...] și articolele 2 și 9 din Directiva 2006/112 trebuie interpretate în sensul că cesiunea acțiunilor unei filiale de către o persoană impozabilă pentru prestări de servicii supuse [TVA-ului] pe care le-a furnizat acestei filiale constituie o operațiune supusă [TVA-ului]?

2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este în sensul că cesiunea constituie o operațiune supusă taxei, i se aplică acesteia scutirea prevăzută la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din [A șasea directivă] și la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112 pentru operațiunile cu acțiuni?

3) Independent de răspunsul la cele două întrebări precedente, dreptul de deducere poate lua naștere în ceea ce privește cheltuielile direct legate de operațiunea de cesiune, cum sunt cheltuielile generale?

4) Pentru a răspunde la aceste întrebări, prezintă relevanță împrejurarea că cesiunea acțiunilor filialei intervine în mai multe etape?”

IV – Procedura în fața Curții

19. Conform articolului 23 din Statutul Curții de Justiție, Skatteverket, SKF, guvernul german și cel al Regatului Unit, precum și Comisia au depus observații scrise. Aceste părți, precum și guvernul suedez au fost ascultate cu ocazia ședinței din 4 decembrie 2008, cu excepția Skatteverket și a guvernului Regatului Unit, care nu au fost reprezentate.

V – Analiză

A – Observații prelabile

20. Cum s-a arătat deja, acțiunea principală privește posibilitatea SKF de a deduce TVA-ul aplicat prestărilor de servicii pe care le-a achiziționat în materia evaluării titlurilor, a asistenței la negociere și a consilierii juridice în cadrul cesiunii acțiunilor unei filiale și ale unei societăți controlate.

21. Cu titlu introductiv, amintim că sistemul comun al TVA-ului garantează perfectă neutralitate

în ceea ce privește sarcina fiscală corespunzătoare tuturor activităților economice, indiferent de finalitatea sau de rezultatele acestora, cu condiția ca, în principiu, activitățile menționate să fie ele însele supuse TVA-ului(7).

22. Potrivit jurisprudenței, din articolul 17 alineatul (5) din A șasea directivă coroborat cu alineatul (2) al aceluiași articol rezultă că, pentru a da naștere dreptului de deducere a TVA-ului, bunurile și serviciile achiziționate trebuie să aibă o legătură directă și imediată cu operațiunile în aval care dau drept de deducere(8). Cu alte cuvinte, existența unei legături directe și imediate între o anumită operațiune în amonte și una sau mai multe operațiuni în aval ce dau naștere unui drept de deducere a TVA-ului este, în principiu, necesară pentru ca dreptul de deducere a TVA-ului achitat în amonte să îi fie recunoscut persoanei impozabile și pentru a determina întinderea unui astfel de drept(9).

23. Cu toate acestea, Curtea a admis că există un drept de deducere în favoarea persoanei impozabile, chiar în absența unei legături directe și imediate între o anumită operațiune în amonte și una sau mai multe operațiuni în aval ce dau naștere unui drept de deducere, atunci când costurile serviciilor în cauză fac parte din cheltuielile generale ale persoanei impozabile și reprezintă, ca atare, elemente constitutive ale prețului bunurilor și serviciilor pe care le furnizează(10).

24. Primele trei întrebări adresate de instanța de trimitere privesc condițiile naționale dreptului de deducere care au fost menționate, și anume: a) dacă operațiunea de cesiune a acțiunilor, operațiune numită „în aval”, este o operațiune economică ce intră în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive (și al Directivei 2006/112); b) în cazul unui răspuns afirmativ, dacă această operațiune dă naștere unui drept de deducere, cu alte cuvinte, și nu între sub incidența vreuneia dintre scutirile prevăzute de A șasea directivă (și de Directiva 2006/112), și c) dacă dreptul de deducere a TVA-ului achitat în amonte pentru prețurile de servicii achiziționate de SKF ia naștere pentru cheltuielile care, deși sunt direct legate de operațiunea de cesiune a acțiunilor, pot face parte din cheltuielile generale ale persoanei impozabile. A patra întrebare privește, la rândul său, eventualul efect pe care l-ar avea asupra răspunsurilor la întrebările anterioare fracționarea în mai multe operațiuni a cesiunii acțiunilor.

B – Cu privire la prima întrebare preliminară

25. După cum au arătat în mod întemeiat părțile care au depus observații în fața Curții, prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă cesiuni de acțiuni, precum cele în cauză în acțiunea principală, constituie operațiuni care intră în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive și în cel al Directivei 2006/112.

26. Contrar celor expuse în cadrul ședinței de SKT, care apreciază că cesiunea de participații financiare, inclusiv cele în cauză în acțiunea principală, nu este supusă TVA-ului, la această întrebare trebuie, în opinia noastră, să se răspundă afirmativ, astfel cum au susținut de altfel Skatteverket, cele trei guverne care au prezentat observații în prezenta cauză, precum și Comisia.

27. Desigur, din jurisprudență reiese că cesiunea de participații financiare deținute de o societate în alte întreprinderi nu constituie, *în principiu*, o activitate economică în sensul celei de A șasea directive și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acesteia(11).

28. Cu toate acestea, potrivit Curții, în condițiile în care, în special, o operațiune având ca obiect acțiuni sau părți sociale ale unei societăți se efectuează în cadrul unei activități comerciale de negociere de titluri(12) sau pentru a realiza o imixtiune directă sau indirectă în gestiunea societăților în cauză, fără a aduce atingere drepturilor de înțelesului participațiilor în

calitatea sa de ac?ionar sau de asociat(13), această opera?iune poate intra în domeniul de aplicare al TVA?ului.

29. Astfel, în cadrul dobândirilor de participa?ii înso?ite de o imixtiune direct? sau indirect? în gestiunea societ??ilor în care s?au derulat aceste opera?iuni, Curtea a statuat c? o astfel de imixtiune în gestiunea filialelor trebuie considerat? activitate economic? în sensul articolului 4 alineatul (2) din A ?asea directiv? în m?sura în care aceasta implic? realizarea opera?iunilor supuse TVA?ului în temeiul articolului 2 din această directiv?, precum prestarea de servicii administrative, financiare sau contabile, comerciale ?i tehnice de c?tre un holding c?tre filialele men?ionate(14).

30. Or, în ac?iunea principal?, este cert c? SKF, societate?mam? a unui grup industrial, s?a implicat în gestiunea filialei ?i a societ??ii controlate, men?ionate în decizia de trimitere, furnizând acestor dou? societ??i, cu titlu oneros, diverse prest?ri de servicii, în special de natur? administrativ?, contabil? ?i comercial?, pentru care SKF este persoan? impozabil? pl?titoare de TVA. Astfel cum a subliniat în mod întemeiat guvernul suedez cu ocazia ?edin?ei, o asemenea implicare demonstreaz? c? SKF are, în raport cu filiala ?i cu societatea controlat?, interese financiare care le dep??esc pe cele specifice unui simplu ac?ionar.

31. Desigur, astfel cum a subliniat guvernul german, ar putea exista îndoieli cu privire la includerea în domeniul de aplicare al celei de A ?asea directive a unei opera?iuni de cesiune de ac?iuni, precum cea în cauz? în ac?iunea principal?, în m?sura în care aceasta, contrar achizi?ion?rii sau de?inerii de participa?ii, nu serve?te în mod formal imixtiunii în gestiunea filialei ?i a societ??ii controlate, ci, dimpotriv?, încet?rii acestei activit??i.

32. O asemenea îndoial? poate totu?i s? fie înl?turat? pentru urm?toarele motive.

33. Mai întâi, apreciem, asemenea guvernului german, c? o cesiune de ac?iuni, precum cea în cauz? în ac?iunea principal?, constituie, în cele din urm?, cea mai mare imixtiune posibil? în activitatea filialei ?i a societ??ii controlate, ca m?sur? de gestiune a unui grup de societ??i în cadrul restructur?rii respectivului grup de c?tre societatea?mam?. În acest sens, jurispruden?a men?ionat? la punctul 29 din prezentele concluzii este, în opinia noastr?, relevant? ?i în ceea ce prive?te o asemenea cesiune de ac?iuni.

34. În orice caz, astfel cum Curtea ?i?a extins foarte clar aprecierile referitoare la negarea caracterului economic al unei simple dobândiri de participa?ii la situa?iile de simple vânz?ri de participa?ii(15), principiile egalit??ii de tratament ?i neutralit??ii fiscale impun, în opinia noastr?, ca aprecierile Cur?ii referitoare la recunoa?terea caracterului economic al dobândirilor de participa?ii înso?ite de o imixtiune din partea societ??ii?mam? în gestiunea filialelor sale ?i a societ??ilor controlate s? fie extinse la situa?iile de cesiune de participa?ii care pun cap?t unei asemenea imixtiuni.

35. Aceste considera?ii fiind relevante ?i pentru interpretarea Directivei 2006/112, propunem ca la prima întrebare preliminar? s? se r?spund? dup? cum urmeaz?: articolul 2 punctul 1 ?i articolul 4 alineatele (1) ?i (2) din A ?asea directiv?, precum ?i articolul 2 alineatul (1) ?i articolul 9 alineatul (1) din Directiva 2006/112 trebuie interpretate în sensul c? cesiunea totalit??ii ac?iunilor pe care o societate?mam? le de?ine în capitalul social al unei filiale ?i în cel al unei societ??ii controlate la a c?ror gestiune societatea?mam? men?ionat? a luat parte în mod direct sau indirect, furnizându-le cu titlu oneros diverse prest?ri de servicii de natur? administrativ?, contabil? ?i comercial? pentru care societatea?mam? este persoan? impozabil? pl?titoare de TVA, constituie o activitate economic?.

C – Cu privire la a doua întrebare preliminară?

36. În ipoteza în care cesiunea acțiunilor deținute de societatea mamă în capitalul social al filialei și în cel al societății controlate intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor celei de A șasea directive și în cel al Directivei 2006/112 – ipoteză care, astfel cum tocmai am demonstrat, trebuie confirmată – instanța de trimitere solicită, prin intermediul celei de a doua întrebări, să se stabilească dacă cesiunea respectivă intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă și la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112.

37. Skatteverket, precum și cele trei guverne care au prezentat observații în fața Curții consideră că răspunsul la această întrebare trebuie să fie pozitiv.

38. În schimb, în timp ce SKF susține că nu este necesar să se răspundă la această întrebare în lumina răspunsului pe care aceasta îl sugerează pentru prima întrebare, Comisia susține, la rândul său, că vânzarea totalității acțiunilor unei societăți trebuie considerată o reorganizare strategică a activelor, efectuată în scopul obținerii de fonduri pentru finanțarea altor activități ale grupului. Prin urmare, în opinia Comisiei, întrucât această operațiune este asimilabilă unui transfer al totalității unei întreprinderi sau al unei părți a acesteia, aceasta nu intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă și la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112. Astfel cum dezbaterile din cadrul ședinței au pus în mod deosebit în evidență, Comisia consideră de asemenea, cu referire la punctul 20 din Hotărârea Kretztechnik, citată anterior, că numai operațiunile comerciale cu valori mobiliare intră sub incidența scutirii menționate anterior.

39. Această argumentare nu este convingătoare.

40. Trebuie amintit că, potrivit celor două dispoziții menționate mai sus, statele membre scutesc de la plata TVA-ului operațiunile cu acțiuni, titluri de participare, obligațiuni și alte valori mobiliare.

41. Din Hotărârea Wellcome Trust, citată anterior, pare să rezulte că intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă „operațiunile cu acțiuni” efectuate pentru a realiza o imixtiune directă sau indirectă în gestiunea societăților în care a avut loc dobândirea de participații(16).

42. Desigur, este evident pentru oricine că trimiterea la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă în hotărârea citată anterior a fost utilizată de Curte pentru a demonstra caracterul economic al dobândirii de participații însoțite de o imixtiune în gestiunea filialelor în cauză, iar nu pentru a determina propriu-zis domeniul de aplicare exact al scutirii prevăzute de respectiva dispoziție.

43. Cu toate acestea, contrar celor susținute de Comisie, nu considerăm că domeniul de aplicare al articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă și cel al articolului 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112 pot fi limitate numai la operațiunile comerciale de negociere de valori mobiliare, cu excluderea, prin urmare, a unor operațiuni de cesiune de acțiuni de către o societate mamă într-o filială sau într-o societate controlată de natura celor din acțiunea principală.

44. În primul rând, nici articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă și nici articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112 nu stabilesc o astfel de distincție între operațiunile cu acțiuni care intră în domeniul de aplicare al directivelor menționate.

45. În al doilea rând, în opinia noastră, nu este posibil să se deducă din punctul 20 al Hotărârii Kretztechnik, citată anterior, consecința pe care o deduce Comisia din acesta. Astfel, la acest punct al hotărârii menționate, Curtea nu a făcut decât să amintească, în contextul stabilirii faptului dacă emiterea de acțiuni avea un caracter economic susceptibil să conducă la intrarea acestei operațiuni în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive, că intră în domeniul de aplicare al acestei directive, „însă sunt scutite de la plata TVA-ului, în temeiul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din această directivă, operațiunile care constau în obținerea unor venituri cu caracter de continuitate din activități care depășesc cadrul unor simple achiziții și vânzări de valori mobiliare, precum operațiunile efectuate în exercitarea unei activități comerciale de tranzacționare de valori mobiliare”(17).

46. Prin urmare, acest punct nu pare să limiteze în niciun fel domeniul de aplicare al scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă la operațiunile comerciale de negociere de valori mobiliare.

47. Dimpotrivă, scutirea menționată mai sus se întinde, pe de o parte, la toate operațiunile care depășesc cadrul unor simple achiziții și vânzări de valori mobiliare, aceste din urmă operațiuni, astfel cum s-a arătat la punctul 27 din prezentele concluzii, neintrând în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive. Această condiție, astfel cum am precizat deja, este îndeplinită într-o situație precum cea care se află la originea acțiunii principale.

48. Pe de altă parte, operațiunile care intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă trebuie să constea în obținerea de venituri cu caracter de continuitate. În acțiunea principală, împrejurarea că veniturile obținute din operațiunea de cesiune vor fi utilizate în vederea restructurării grupului industrial de societăți condus de SKF îndeplinește, în opinia noastră, pe deplin criteriul continuității veniturilor, întrucât aceste venituri sunt destinate unei operațiuni de tip structural, în mod necesar lungă și de mare amploare.

49. Includerea în domeniul de aplicare al articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă a unor operațiuni de cesiune de acțiuni precum cele din acțiunea principală este, în opinia noastră, susținută și de motivarea expusă la punctul 16 din Hotărârea Harnas & Helm, citată anterior, prin care Curtea, făcând trimitere, printre altele, la Hotărârea Wellcome Trust, citată anterior, a admis că „operațiunile prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă intră în domeniul de aplicare al TVA-ului *atunci când* sunt efectuate în cadrul unei activități comerciale de negociere de valori mobiliare, pentru a realiza o imixtiune directă sau indirectă în gestiunea societăților în care s-a realizat dobândirea de participații sau când acestea constituie prelungirea directă, permanentă și necesară a activității taxabile”(18).

50. Scutirea prevăzută la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă pare, așadar, să acopere, conform redactării acesteia, toate operațiunile „cu acțiuni”, prevăzute de această dispoziție, care intră în domeniul de aplicare al directivei menționate. Faptul că, astfel cum susține Comisia, articolul 13 secțiunea B din A șasea directivă, ca dispoziție care prevede o derogare de la principiul potrivit căruia este supus TVA-ului fiecare prestare de servicii efectuată cu titlu oneros de o persoană impozabilă, trebuie interpretat în mod restrictiv(19) nu poate totuși, în opinia noastră, să conducă tocmai la ignorarea cuprinsului acestei dispoziții.

51. Considerăm că această apreciere nu poate fi infirmată de argumentul suplimentar expus de

Comisie, potrivit căruia o cesiune de acțiuni precum cea din acțiunea principală ar trebui asimilată unui transfer cu titlu oneros al totalității unei întreprinderi sau al unei părți a acesteia, în sensul articolului 5 alineatul (8) din Așasea directivă, operațiune care ar fi, în principiu, taxabilă, ceea ce ar conduce la scoaterea respectivei cesiuni de sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din Așasea directivă.

52. Astfel, în primul rând și în general, ne îndoiim că se poate considera că articolul 5 alineatul (8) din Așasea directivă, care face parte din definiția „livrării de bunuri” prevăzută la articolul 5, poate acoperi cesiunile de participații, care fac parte din „prestarea de servicii” definită la articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată, ca incluzând „cesiun[ile] de bunuri necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu fac obiectul unui drept de proprietate”. Vom arăta de altfel, în această privință, că, în hotărârea Kretztechnik, citată anterior, Curtea a exclus ca o emisiune de noi acțiuni să poată fi considerată o livrare de bunuri cu titlu oneros, pe motiv că aceste acțiuni sunt titluri care reprezintă un bun necorporal care intră sub incidența definiției prestărilor de servicii cu titlu oneros(20). Tot astfel, articolul 5 alineatul (8) din Așasea directivă pare, în opinia noastră, să se refere mai degrabă la cesiunea totală sau parțială a activelor unei întreprinderi, decât la cea a acțiunilor sau a participațiilor financiare într-o societate(21).

53. În continuare, în Hotărârea BLP Group, citată anterior, care privea vânzarea de către un holding a 95 % din părțile pe care le deținea în una dintre filialele sale, Curtea nu a infirmat aprecierea instanței de trimitere potrivit căreia o asemenea vânzare constituia o operațiune scutită(22), fără ca, pe de altă parte, Curtea să își fi nuanțat aprecierea astfel încât să țină seama de eventualele situații de cesiune de participații financiare care ar fi intrat în noțiunea de „transfer cu titlu oneros al tuturor activelor sau al unei părți a acestora”, în sensul articolului 5 alineatul (8) din Așasea directivă.

54. În plus, astfel cum a subliniat SKF cu ocazia edinței și chiar dacă, suntem de acord, acest argument nu este în sine decisiv pentru interpretarea unei expresii de drept comunitar, din punctul de vedere al dreptului contractelor, proprietarul acțiunilor unei societăți nu este în mod necesar abilitat să transmită activele întreprinderii, aceasta rămânând, în principiu, singura care poate încheia o asemenea tranzacție.

55. În sfârșit și în orice caz, deși ar trebui să se considere că interpretarea articolului 5 alineatul (8) Așasea directivă propusă de Comisie este corectă, nu este mai puțin adevărat că, în ceea ce privește dreptul aplicabil în acțiunea principală, astfel cum au arătat guvernul suedez și SKF în urma unei întrebări care le-a fost adresată în acest sens de Curte cu ocazia edinței, Regatul Suediei a optat pentru posibilitatea prevăzută la articolul 5 alineatul (8) Așasea directivă de a considera că, în cadrul transferului tuturor activelor sau al unei părți a acestora, nu a avut loc nicio livrare de bunuri. Or, utilizarea acestei posibilități de către un stat membru presupune că, potrivit articolului 2 din Așasea directivă, un astfel de transfer nu este supus TVA-ului(23).

56. Rezultă, contrar celor sugerate de Comisie, că faptul de a recunoaște cesiunii de acțiuni în cauză în acțiunea principală caracterul de transfer al totalității unei întreprinderi, în sensul articolului 5 alineatul (8) din Așasea directivă, nu ar putea „neutraliza” aplicarea scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din Așasea directivă, întrucât, în Suedia, un astfel de transfer nu intră în domeniul de aplicare al celei de Așasea directive.

57. Prin urmare, în opinia noastră, o operațiune de cesiune de acțiuni ale unei filiale și ale unei societăți controlate, precum cea din acțiunea principală, intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din Așasea directivă, precum și la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112.

58. În ipoteza în care Curtea nu s-ar alătura acestei propuneri și ar considera, asemenea

Comisiei, c? o astfel de opera?iune este asimilabil? unui transfer al totalit??ii unei ?ntreprinderi sau al unei p?r?i a acesteia, ?n sensul articolului 5 alineatul (8) din A ?asea directiv? [precum ?i ?n sensul articolului 19 alineatul (1) din Directiva 2006/112], aceast? opera?iune va r?m?ne, ?n orice caz, ?n afara domeniului de aplicare al celor dou? directive, av?nd ?n vedere posibilitatea, oferit? de dispozi?iile men?ionate mai sus ?i de care s?a prevalat Regatul Suediei, de a considera c? ?n cadrul unei asemenea opera?iuni nu intervine nicio livrare de bunuri.

D – *Cu privire la a treia ?ntrebare preliminar?*

59. At?t din modul de redactare a celei de a treia ?ntreb?ri, c?t ?i din motivele expuse de instan?a de trimitere pentru a explica aceast? ?ntrebare reiese c? aceast? instan?? dore?te s? ?tie dac?, de?i cheltuielile efectuate cu ocazia achizi?ion?rii prest?rilor de servicii ?n amonte sunt direct legate de opera?iunea de cesiune a ac?iunilor, poate totu?i s? existe un drept de deducere a TVA?ului achitat ?n amonte ?n m?sura ?n care aceste cheltuieli fac parte din cheltuielile generale efectuate de persoana impozabil? ?n cadrul ansamblului activit??ii sale economice. Aceast? ?ntrebare se explic? mai u?or ?n lumina ?mprejur?rii potrivit c?reia cesiunea ac?iunilor filialei ?i ale societ??ii controlate p?rea s? trebuiasc? realizat? ?n cadrul, mai larg, al restructur?rii grupului condus de SKF, care s? permit?, a?adar, acesteia din urm? s? ob?in? resursele necesare reajust?rii activit??ii sale industriale.

60. Astfel cum am eviden?iat ?n observa?iile prealabile, pentru ca TVA?ul achitat ?n amonte s? fie deductibil, trebuie, ?n principiu, ca opera?iunile c?rora li s?a aplicat s? aib? o leg?tur? direct? ?i imediat? cu una sau mai multe opera?iuni taxabile ?n aval(24).

61. Astfel cum Curtea a avut deja ocazia s? precizeze, un astfel de drept de deducere presupune ca cheltuielile efectuate pentru achizi?ionarea bunurilor sau a serviciilor ?n cauz? s? fac? parte din elementele constitutive ale pre?ului opera?iunilor taxate ?n aval ce dau dreptul de deducere(25).

62. ?n plus, ?n Hot?r?rea Midland Bank, Curtea a statuat c? nu este realist s? se ?ncerce crearea unei formul?ri mai precise dec?t cea a criteriului „leg?turii directe ?i imediate”, ?ntruc?t, av?nd ?n vedere diversitatea opera?iunilor comerciale ?i profesionale, ar fi imposibil s? se dea un r?spuns mai adecvat ?n ceea ce prive?te modul de determinare, ?n toate cazurile, a rela?iei necesare care trebuie s? existe ?ntre opera?iunile ?n amonte ?i cele efectuate ?n aval pentru ca TVA?ul ?n amonte s? fie deductibil(26). ?n aceea?i hot?r?re, Curtea a ad?ugat c? este de competen?a instan?elor na?ionale s? aplice criteriul men?ionat situa?iei de fapt din fiecare cauz? cu care sunt sesizate(27).

63. ?n ac?iunea principal?, instan?a de trimitere a constatat c? serviciile achizi?ionate de SKF sunt legate direct de opera?iunea de cesiune a ac?iunilor filialei ?i ale societ??ii controlate. Astfel, aceste servicii au leg?tur? cu evaluarea ac?iunilor care urmeaz? s? fie cedate, cu asisten?a la negocierea cesiunii ?i cu redactarea documentelor contractuale ?i, prin urmare, au fost achizi?ionate pentru a realiza respectiva opera?iune de cesiune. De asemenea, Skatteverket, guvernele care au prezentat observa?ii ?n fa?a Cur?ii, precum ?i Comisia apreciaz? ?n mod ?ntemeiat, ?n lumina constat?rilor efectuate de instan?a de trimitere, c? exist? o leg?tur? direct? ?i imediat? ?ntre serviciile achizi?ionate ?n amonte ?i opera?iunea de cesiune a ac?iunilor ?n aval(28).

64. Întrucât operațiunea de cesiune a acțiunilor este, astfel cum sugerăm în răspunsul la a doua întrebare analizată mai sus, o activitate scutită în temeiul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din Aseia directivă, TVA-ul care s-a aplicat prestărilor de servicii achiziționate pentru a realiza această operațiune nu poate, așadar, în mod logic, să fie dedus, întrucât aceste prestații de servicii constituie un element al prețului operațiunii scutite(29).

65. Aceasta este de altfel soluția la care Curtea a ajuns în Hotărârea BLP Group, citată anterior. Curtea a considerat astfel că TVA-ul care s-a aplicat serviciilor profesionale achiziționate de BLP Group în cadrul cesiunii uneia dintre filialele sale nu putea face obiectul unei deduceri în măsura în care serviciile în cauză fuseseră utilizate pentru a efectua o operațiune scutită, în speță cesiunea unor părți sociale ale respectivei filiale(30).

66. Curtea a precizat de asemenea, în aceeași hotărâre, că această regulă se aplica inclusiv „atunci când obiectivul ultim al operațiunii scutite este realizarea unei operațiuni taxabile”(31).

67. Această indicație trebuie înțeleasă în lumina situației de fapt aflate la originea Hotărârii BLP Group, citată anterior, și a argumentației prezentate de această societate în fața Curții. Într-adevăr, astfel cum reiese din expunerea situației de fapt din această cauză, obiectivul principal al cesiunii părților sociale era strângerea de fonduri pentru a stinge datoriile care rezultau din operațiunile taxabile ale BLP Group. În fața Curții, BLP Group sublinia în special că TVA-ul achitat pentru prestațiile de servicii achiziționate în vederea efectuării cesiunii părților sociale în cauză trebuia, prin urmare, să fie dedus, chiar dacă aceste prestații erau legate indirect de operațiunile taxabile în aval ale acesteia(32).

68. Argumentația BLP Group a fost respinsă în mod clar de Curte, care a subliniat că, pentru a da naștere unui drept de deducere a TVA-ului achitat în amonte, bunurile sau serviciile în cauză trebuie să prezinte o legătură directă și imediată cu operațiunile taxabile și că, în această privință, scopul final urmărit de persoana impozabilă este lipsit de relevanță(33), inclusiv, prin urmare, atunci când acest scop este efectuarea unei operațiuni taxabile. Respingerea de către Curte a tezei formulate de BLP Group s-a întemeiat de asemenea pe considerente legate de necesitatea de a asigura securitatea juridică și de a facilita actele inerente aplicării TVA-ului, întrucât nu li se poate impune autorităților fiscale să determine intenția persoanei impozabile atunci când prestațiile nu sunt în mod obiectiv legate de operațiuni taxabile(34).

69. Astfel cum a evidențiat în mod foarte pertinent avocatul general Jacobs în Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Abbey National, citată anterior(35), din Hotărârea BLP Group, citată anterior, reiese de asemenea că efectul de întrerupere a lanțului TVA-ului, care este o caracteristică inherentă unei operațiuni scutite, va împiedica totdeauna ca TVA-ul achitat pentru bunuri sau servicii utilizate pentru o astfel de operațiune să fie deductibil din TVA-ul datorat pentru o operațiune mult mai în aval pentru care operațiunea scutită reprezintă un element constitutiv al prețului. Necesitatea unei legături directe și imediate nu se referă, prin urmare, la zăua cea mai apropiată a lanțului, ci este destinată să înlăture situații în care lanțul a fost rupt de o operațiune scutită(36).

70. Soluția reținută în Hotărârea BLP Group, citată anterior, pe care am prezentat-o mai sus poate, în opinia noastră, să fie transpusă în mod valabil în prezenta cauză. Deducerea TVA-ului achitat în amonte pentru prestațiile achiziționate de SKF ar trebui refuzată în măsura în care aceste prestații au o legătură directă și imediată cu o operațiune scutită, în speță cu o operațiune de cesiune a acțiunilor filialei și ale societății controlate, operațiune care întrerupe lanțul TVA-ului, chiar și atunci când operațiunea se înscrie în obiectivul de restructurare a activităților industriale ale grupului condus de SKF.

71. Instanța de trimitere se întreabă, cu toate acestea, dacă jurisprudența Curții, menționată la punctul 23 din prezentele concluzii, potrivit căreia deductibilitatea TVA-ului în amonte este totuși posibilă în condițiile în care costurile prestărilor achiziționate fac parte din cheltuielile generale ale persoanei impozabile și au, prin urmare, o legătură directă și imediată cu ansamblul activității economice a acesteia din urmă, se aplică într-o cauză precum această principală.

72. În opinia noastră, răspunsul la această întrebare trebuie să fie negativ.

73. Astfel, hotărârile relevante în care Curtea a recunoscut posibilitatea, amintită la punctul 71 din prezentele concluzii, de deducere a TVA-ului achitat în amonte ar privi operațiuni care, contrar premisei care stă la baza Hotărârii BLP Group, citată anterior, aveau legătură cu operațiuni în aval care erau *întru totul în afara domeniului de aplicare al TVA-ului* (întrucât nu erau considerate nici livrări de bunuri, nici prestări de servicii) și care, în acest fel, erau lipsite de relevanță pentru stabilirea existenței sau a inexistenței unui drept de deducere(37). Prin urmare, era posibil, în această situație, să se caute operațiunea sau operațiunile în aval care dau drept de deducere cu care operațiunea în amonte avea cele mai strânse legături, așadar, inclusiv, dacă era cazul, cu activitatea economică generală a persoanei impozabile.

74. În acest sens, este deosebit de revelatoare aprecierea prezentată de Curte la punctul 36 din Hotărârea Kretztechnik, citată anterior, potrivit căreia, „având în vedere faptul că, pe de o parte, emiterea de acțiuni este o *operațiune care nu intră în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive* și că, pe de altă parte, această operațiune a fost efectuată de Kretztechnik pentru a ține creșterea capitalului în favoarea activității sale economice în general, trebuie să se considere că costurile prestărilor achiziționate de această societate în cadrul operațiunii în cauză fac parte din cheltuielile generale ale acesteia și sunt, ca atare, elemente constitutive ale prețului produselor sale. Asemenea prestări au, astfel, o legătură directă și imediată cu ansamblul activității economice a persoanei impozabile”(38).

75. Se pare că precizarea Curții potrivit căreia operațiunea în cauză nu intra în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive trebuie citită în lumina Concluziilor avocatului general Jacobs prezentate în aceeași cauză Kretztechnik. Astfel, acesta din urmă aprecia, pe de o parte, că, dacă emiterea de acțiuni ar trebui considerată o operațiune scutită, în acest caz nu putea exista un drept de deducere a TVA-ului aplicat serviciilor legate direct și imediat de această operațiune și, pe de altă parte, că, dacă operațiunea în aval era total în afara domeniului de aplicare al TVA-ului și, prin urmare, era lipsită de relevanță pentru determinarea dreptului de deducere, trebuia în acest caz să se pună întrebarea dacă prestările în amonte puteau fi legate de una sau mai multe operațiuni taxabile în aval sau chiar de activitatea economică a societății în ansamblul său, ipoteză care, potrivit avocatului general, era, în speță, probabilă(39).

76. Prin urmare, în opinia noastră, Curtea a acceptat distincția stabilită de avocatul general Jacobs în Concluziile menționate mai sus între, pe de o parte, operațiunile în aval scutite de la plata TVA-ului și, pe de altă parte, cele excluse complet de la aplicarea TVA-ului, întrucât acestea din urmă nu pot fi considerate nici livrări de bunuri, nici prestări de servicii, care confirmă astfel și soluția reținută în Hotărârea BLP Group, citată anterior, pe care, în fond, se sprijinise demonstrația avocatului general.

77. Abordarea expusă mai sus și care pare să fi fost reținută de jurisprudență poate să dea impresia că tratează mai favorabil operațiunile de cesiune de acțiuni care nu intră în domeniul de aplicare al TVA-ului în raport cu cele care, deși intră în acest domeniu de aplicare, sunt scutite de la aplicarea TVA-ului în temeiul dispozițiilor celei de A șasea directive (și/sau al celor ale Directivei 2006/112). Astfel, în timp ce deducerea prestărilor achiziționate pentru a realiza o operațiune care nu intră în domeniul de aplicare al TVA-ului ar putea fi permisă atunci când se

consider? c? aceste prest?ri sunt direct ?i imediat legate de activitatea economic? a persoanei impozabile(40), în schimb, TVA?ul aplicat prest?rilor achizi?ionate pentru a realiza o opera?iune scutit? nu va putea fi dedus.

78. Totu?i, aceast? situa?ie nu este decât consecin?a inerent? sistemului comun stabilit prin A?asea directiv? (confirmat prin Directiva 2006/112) ?i a separa?iei, care trebuie s? fie cât mai clar? posibil, între opera?iunile taxabile, pe de o parte, ?i opera?iunile scutite, pe de alt? parte, din care decurge criteriul leg?turii directe ?i imediate(41), precum ?i efectul întreruperii lan?ului TVA?ului, cauzate de leg?tura direct? ?i imediat? dintre o opera?iune în amonte c?reia i s?a aplicat TVA?ul ?i o opera?iune în aval scutit? de la plata TVA?ului.

79. Pe de alt? parte, întrucât efectul de întrerupere a lan?ului TVA?ului nu exist? atunci când opera?iunea de cesiune de ac?iuni este o opera?iune care iese întru totul din domeniul de aplicare al TVA?ului, nu exist?, în opinia noastr?, nici vreo diferen?? de tratament discriminatorie în defavoarea persoanei impozabile care achizi?ioneaz? prest?ri de servicii pentru a realiza opera?iuni de cesiune de ac?iuni care intr? sub inciden?a scutirii prev?zute la articolul 13 sec?iunea B litera (d) punctul 5 din A?asea directiv? ?i care nu are, prin urmare, dreptul de a deduce TVA?ul achitat în amonte, inclusiv pentru cheltuielile generale pe care aceast? persoan? impozabil? le?a efectuat.

80. În plus, a acorda dreptul de deducere a TVA?ului achitat în amonte atunci când opera?iunea care a suportat costul acestuia are o leg?tur? direct? ?i imediat? cu o opera?iune de cesiune de ac?iuni în aval care intr? sub inciden?a scutirii prev?zute la articolul 13 sec?iunea B litera (d) punctul 5 din A?asea directiv? ar conduce la introducerea pe cale judec?toreasc? a unei noi posibilit??i de deducere a TVA?ului achitat în amonte. Astfel, potrivit chiar textului articolului 17 alineatul (3) litera (c) din directiva men?ionat?, o astfel de deducere este permis? *numai* în m?sura în care bunurile ?i serviciile sunt utilizate în cadrul „opera?iunilor sale scutite în temeiul articolului 13 [...] B, litera (a) ?i litera (d) punctele 1-5 atunci când clientul este stabilit în afara Comunit??ii sau atunci când opera?iunile respective sunt în leg?tur? direct? cu bunuri care urmeaz? a fi exportate din Comunitate”, ipotez? care nu pare în niciun fel s? rezulte din elementele dosarului în prezenta cauz? ?i care nu a fost invocat? nici de SKF în fa?a Cur?ii.

81. Prin urmare, apreciem c? la a treia întrebare adresat? de instan?a de trimitere trebuie s? se r?spund? în sensul c? o persoan? impozabil? care a achizi?ionat prest?ri de servicii pentru a realiza o opera?iune de cesiune de ac?iuni ale unei filiale ?i ale unei societ??i controlate, care intr? sub inciden?a scutirii prev?zute la articolul 13 sec?iunea B litera (d) punctul 5 din A?asea directiv? ?i la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112, cu care aceste prest?ri au o leg?tur? direct? ?i imediat?, nu are dreptul de a deduce TVA?ul achitat în amonte pentru respectivele prest?ri.

E – *Cu privire la a patra întrebare preliminar?*

82. Prin intermediul celei de a patra ?i ultime întreb?ri, instan?a de trimitere solicit?, în esen??, s? se stabileasc? dac? r?spunsurile la întreb?rile precedente ar putea fi afectate de împrejurarea c? opera?iunea de cesiune a ac?iunilor intervine în mod e?alonat în timp.

83. Vom ar?ta c? instan?a de trimitere nu expune împrejur?rile de fapt care o determin? s? întrebe Curtea cu privire la acest aspect, de?i putem s? presupunem c? aceast? problematic? are leg?tur? cu vânzarea ultimei tran?e a ac?iunilor societ??ii controlate(42).

84. În orice caz, nu considerăm, asemenea tuturor părților care au prezentat observații în fața Curții, că faptul că cesiunea de acțiuni se derulează în mai multe operațiuni succesive poate influența răspunsurile date la primele trei întrebări.

85. Desigur, astfel cum în mod întemeiat a arătat Comisia, este mai dificil pentru cedent să demonstreze că diferitele tranșe ale cesiunii de acțiuni fac parte dintr-o singură operațiune, mai largă, de cesiune a integralității acțiunilor unei filiale. Totuși, în situația în care cedentul demonstrează acest lucru, nu există niciun motiv să se aplice un tratament fiscal diferențiat pentru operațiuni comparabile de cesiune de acțiuni.

86. Pe de altă parte, întrucât dispozițiile relevante ale celei de a șasea directive au fost preluate, în esență, de cele ale Directivei 2006/112, tratamentul fiscal al unei operațiuni de cesiune de acțiuni care s-ar derula parțial în domeniul de aplicare al primei directive și parțial în domeniul de aplicare al celei de a doua nu poate varia.

87. Prin urmare, dacă, astfel cum sugerăm, operațiunea de cesiune de acțiuni este scutită de la plata TVA-ului, fie în temeiul celei de a șasea directive, fie în temeiul Directivei 2006/112, împrejurarea că această operațiune se derulează, de exemplu, în două sau mai multe etape succesive nu are relevanță pentru imposibilitatea de a deduce TVA-ul achitat în amonte pentru prestațiile de servicii legate direct și imediat de operațiunea menționată. O soluție diferită ar însemna să se introducă diferențe de tratament între operațiuni care sunt totuși comparabile în mod obiectiv.

88. Prin urmare, propunem ca la a patra întrebare să se răspundă în sensul că răspunsurile la primele trei întrebări nu sunt afectate de împrejurarea că cesiunea de acțiuni ale filialei și/sau ale societății controlate se desfășoară în mai multe operațiuni succesive.

VI – Concluzie

89. În considerarea elementelor de mai sus, propunem Curții să răspundă întrebărilor preliminare adresate de Regeringsrätten după cum urmează:

„1) Articolul 2 punctul 1 și articolul 4 alineatele (1) și (2) din A șasea directivă a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare, astfel cum a fost modificată, ultima dată, prin Directiva 2006/18/CE a Consiliului din 14 februarie 2006, precum și articolul 2 alineatul (1) și articolul 9 alineatul (1) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretate în sensul că cesiunea totalității acțiunilor pe care o societate-mam le deține în capitalul social al unei filiale și în cel al unei societăți controlate la a căror gestiune societatea-mam menționată a luat parte în mod direct sau indirect, furnizându-le cu titlu oneros diverse prestații de servicii de natură administrativă, contabilă și comercială pentru care societatea mam este persoană impozabilă plătitoare de taxă pe valoarea adăugată, constituie o activitate economică.

2) O operațiune de cesiune de acțiuni ale unei filiale și ale unei societăți controlate, precum cea în cauză în acțiunea principală, intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă 77/388, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2006/18, și la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112.

3) O persoană impozabilă care a achiziționat prestații de servicii pentru a realiza o operațiune de cesiune de acțiuni ale unei filiale și ale unei societăți controlate, care intră sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă 77/388, astfel

cum a fost modificat? prin Directiva 2006/18, ?i la articolul 135 alineatul (1) litera (f) din Directiva 2006/112, ?i cu care aceste prest?ri au o leg?tur? direct? ?i imediat?, nu are dreptul de a deduce taxa pe valoarea ad?ugat? achitat? ?n amonte pentru respectivele prest?ri, nici chiar atunci c?nd opera?iunea de cesiune de ac?iuni se ?nscrie ?n obiectivul de restructurare a activit??ilor industriale ale persoanei impozabile.

4) R?spunsurile la primele trei ?ntreb?ri nu sunt afectate de ?mprejurarea c? cesiunea de ac?iuni ale filialei ?i/sau ale societ??ii controlate se desf??oar? ?n mai multe opera?iuni succesive.”

1 – Limba original?: franceza.

2 – JO L 145, p. 1.

3 – JO L 51, p. 12.

4 – JO L 347, p. 1, Edi?ie special?, 09/vol. 3, p. 7.

5 – ?n general, o decizie de interpretare ?n materie fiscal? este o luare de pozi?ie formal? a administra?iei cu privire la o situa?ie de fapt a unei persoane impozabile ?n raport cu o reglementare fiscal?. Vom ar?ta c?, ?n ceea ce prive?te Regatul Suediei, aceast? procedur? a stat deja la originea unor ?ntreb?ri preliminare adresate Cur?ii ?n materia TVA?ului: a se vedea Hot?r?rea din 6 noiembrie 2008, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsr?det (C?291/07, nepublicat? ?nc? ?n Repertoriu, punctul 16).

6 – SFS 1994, nr. 200.

7 – A se vedea ?n acest sens Hot?r?rea din 8 februarie 2007, Investrand (C?435/05, Rep., p. I?1315, punctul 22 ?i jurispruden?a citat?).

8 – A se vedea ?n special Hot?r?rea din 22 februarie 2001, Abbey National (C?408/98, Rec., p. I?1361, punctul 25 ?i jurispruden?a citat?).

9 – Hot?r?rile citate anterior Abbey National (punctul 26) ?i Investrand (punctul 23).

10 – A se vedea Hot?r?rea Investrand, citat? anterior (punctul 24 ?i jurispruden?a citat?).

11 – A se vedea Hot?r?rea din 20 iunie 1996, Wellcome Trust (C?155/94, Rec., p. I?3013, punctul 33), Hot?r?rea din 26 iunie 2003, KapHag (C?442/01, Rec., p. I?6851, punctul 40), Hot?r?rea din 29 aprilie 2004, EDM (C?77/01, Rec., p. I?4295, punctele 57-59), Hot?r?rea din 21 octombrie 2004, BBL (C?8/03, Rec., p. I?10157, punctul 38), Hot?r?rea din 26 mai 2005, Kretztechnik (C?465/03, Rec., p. I?4357, punctul 19), ?i Hot?r?rea Investrand, citat? anterior (punctul 25). ?n lumina acestei jurispruden?e, *cu privire la acest aspect* nu poate avea o importan?? decisiv? Hot?r?rea din 6 aprilie 1995, BLP Group (C?4/94, Rec., p. I?983), ?n care Curtea nu a infirmat aprecierea instan?ei na?ionale potrivit c?reia cesiunea de ac?iuni constituia, ?n ac?iunea principal?, o „opera?iune scutit?”, presupun?nd, prin urmare, c? era vorba despre o activitate economic? ce intr? ?n domeniul de aplicare al celei de A ?asea directive. ?n realitate, ?n acea cauz?, Curtea pare pur ?i simplu s? se fi limitat la a r?spunde la ?ntreb?rile care îi fuseser? adresate de instan?a na?ional?.

12 – A se vedea ?n special Hot?r?rile citate anterior Wellcome Trust (punctul 25), EDM (punctul 59), BBL (punctul 41) ?i Kretztechnik (punctul 20).

13 – A se vedea ?n aceast? privin??, referitor la o situa?ie de dob?ndire de participa?ii, Hot?r?rea

din 20 iunie 1991, Polysar Investments Netherlands (C-60/90, Rec., p. I-3111, punctul 14), Hotărârea din 14 noiembrie 2000, Floridienne și Berginvest (C-142/99, Rec., p. I-9567, punctul 18), și Hotărârea din 27 septembrie 2001, Cibo Participations (C-16/00, Rec., p. I-6663, punctul 20); a se vedea, referitor la o situație de cesiune de participații, Hotărârea Wellcome Trust, citată anterior (punctul 35). A se vedea de asemenea Hotărârea din 6 februarie 1997, Harnas & Helm (C-80/95, Rec., p. I-745, punctul 16).

14 – A se vedea Hotărârile citate anterior Floridienne și Berginvest (punctul 19), și Cibo Participations (punctul 21).

15 – A se vedea în special Hotărârile citate anterior Wellcome Trust (punctul 33) și Kretztechnik (punctul 19).

16 – A se vedea Hotărârea Wellcome Trust, citată anterior (punctul 35).

17 – Hotărârea Kretztechnik, citată anterior (punctul 20) (sublinierea noastră).

18 – Hotărârea Harnas & Helm, citată anterior (punctul 16) (sublinierea noastră).

19 – A se vedea în ultimul rând Ordonanța din 14 mai 2008, Tiercé Ladbroke (C-231/07 și C-232/07, Rep., p. I-73*, punctul 15 și jurisprudența citată).

20 – Hotărârea Kretztechnik, citată anterior (punctele 22 și 23).

21 – A se vedea de asemenea în acest sens punctul 26 din Concluziile prezentate de avocatul general Jacobs în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Abbey National, citată anterior. A se vedea de asemenea Hotărârea din 27 noiembrie 2003, Zita Modes (C-497/01, Rec., p. I-14393, punctul 39), care menționează *ratio* articolului 5 alineatul (8) din A șasea directivă ca vizând facilitarea „transferului de întreprinderi sau a părților de întreprinderi”.

22 – Astfel cum rezultă din Concluziile prezentate de avocatul general Lenz în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BLP Group, citată anterior, instanța națională considera (asemenea, se pare, avocatului general) că cesiunea părților sociale intra sub incidența scutirii prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă (a se vedea în special punctele 24 și 35 din Concluziile citate anterior). La punctul 33 din Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Abbey National, citată anterior, avocatul general Jacobs a interpretat de asemenea articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă în sensul că se aplică cesiunilor de participații financiare.

23 – A se vedea Hotărârile citate anterior Abbey National (punctul 30) și Zita Modes (punctul 29). Acesta este, fără îndoială, motivul pentru care instanța de trimitere din prezenta cauză nu a adresat Curții o întrebare cu privire la interpretarea articolului 5 alineatul (8) din A șasea directivă, în condițiile în care menționase, la punctul 26 din decizia de trimitere, problema transferului totalității unei întreprinderi.

24 – A se vedea printre altele Hotărârea Cibo Participations, citată anterior (punctul 26 și jurisprudența citată).

25 – A se vedea Hotărârea din 8 iunie 2000, Midland Bank (C-98/98, Rec., p. I-4177, punctul 30), precum și hotărârile citate anterior Abbey National (punctul 28), Cibo Participations (punctul 31) și Kretztechnik (punctul 35).

26 – Hotărârea Midland Bank, citată anterior (punctul 25).

27 – *Idem*.

28 – Cum s-a arătat deja, Comisia asimilează totuși (în mod greșit, în opinia noastră) această operațiune de cesiune a acțiunilor cu un transfer al totalității unei întreprinderi.

29 – A se vedea în acest sens punctul 36 din Concluziile prezentate de avocatul general Lenz în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BLP Group, citată anterior. Nu este într-un total exclus ca, în anumite situații, în special atunci când acțiunile sunt cotate pe o piață de valori mobiliare, iar prețul acestora reflectă numai cotația, TVA-ul achitat pentru prestările achiziționate în amonte să fie dificil de încorporat în prețul operațiunii de cesiune. Cu toate acestea, pe lângă faptul că instanța de trimitere apreciază că există o legătură directă între prestările achiziționate în amonte și cele care trebuiau realizate în aval, problematica pe care am schițat-o în această notă nu pare să corespundă situației din acțiunea principală.

30 – Hotărârea BLP Group, citată anterior (punctul 27).

31 – *Idem* (punctul 28 și dispozitivul).

32 – Hotărârea BLP Group, citată anterior (punctele 3, 4, 12 și 13).

33 – Hotărârea BLP Group, citată anterior (punctul 19).

34 – Hotărârea BLP Group, citată anterior (punctul 24).

35 – Concluzii prezentate la 13 aprilie 2000 (punctul 35).

36 – A se vedea de asemenea în acest sens punctele 30-39 din Concluziile prezentate de avocatul general Lenz în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BLP Group, citată anterior.

37 – A se vedea Hotărârea Abbey National, citată anterior (punctele 35 și 36), în care operațiunea în aval consta în transferul tuturor activelor, în sensul articolului 5 alineatul (8) din Așeza directivă, pe teritoriul unui stat membru care optase pentru posibilitatea oferită de această dispoziție de a considera că o astfel de operațiune nu constituie o livrare de bunuri și, prin urmare, că nu intră în domeniul de aplicare al TVA-ului, Hotărârea Kretztechnik, citată anterior (punctul 36), în care operațiunea în aval era o emitere de acțiuni care a fost calificată în mod explicit de către Curte ca operațiune care nu intră în domeniul de aplicare al celei de Așeza directive, și Hotărârea Cibo Participations, citată anterior, la originea căreia operațiunea în aval era o dobândire de participații, în timp ce întrebarea preliminară legată de deductibilitatea, în temeiul cheltuielilor generale, a TVA-ului achitat în amonte fusese adresată numai pentru cazul în care această dobândire de participații nu ar intra în domeniul de aplicare al TVA-ului: a se vedea în această privință punctul 32 din Concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Cibo Participations, citată anterior. A se vedea de asemenea Hotărârea Investrand, citată anterior (punctele 28 și 29), în care Curtea a examinat dacă cheltuielile ocazionate de operațiunile în amonte căroră li s-a aplicat TVA-ul reprezentau cheltuieli generale, după ce a constatat că niciuna dintre operațiunile în aval cu care operațiunile în amonte aveau o legătură directă și imediată nu intra în domeniul de aplicare al celei de Așeza directive.

38 – Hotărârea Kretztechnik, citată anterior (punctul 36) (sublinierea noastră).

39 – A se vedea punctele 29 și, respectiv, 74-76 din Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Kretztechnik, citată anterior.

40 – Acesta ar putea fi, eventual, cazul în acțiunea principală dacă, contrar analizei elaborate în prezentele concluzii, Curtea ar considera că, pe de o parte, există un transfer al totalității activelor, în sensul articolului 5 alineatul (8) din Aseia directivă, operațiune care, amintim, nu este, pe teritoriul acestui stat membru, în virtutea posibilității la care a recurs Regatul Suediei, o livrare de bunuri care intră în domeniul de aplicare al TVA-ului, și, pe de altă parte, prestațiile achiziționate pentru a realiza un asemenea transfer au o legătură directă și imediată cu activitatea economică generală a SKF.

41 – A se vedea în această privință în special Hotărârile citate anterior BLP Group (punctele 18 și 19), Abbey National (punctul 25), precum și Cibo Participations (punctul 28).

42 – A se vedea în această privință finalul punctului 16 din prezentele concluzii.